

Aika: 9.4.2021 klo 8.15-10.15

Paikka: Sähköinen Teams-työskentelyalusta.

Osallistujat:

Yli-Rajala Juha	konsernijohtaja	Tampere, pj.
Kivineva Jarmo	vs. kehitysjohtaja	Kangasala
Hirvonen Tuomas	kunnanjohtaja	Vesilahti
Joensuu Jaakko	kansliapäällikkö	Pirkkala, 2. vpj
Kuusisto Juha	kaupunginjohtaja	Orivesi
Linnamaa Reija	strategiajohtaja	Tampere
Nurminen Mikko	johtaja	Tampere
Piiparinen Pauli	vt. kaupunginjohtaja	Ylöjärvi
Auvinen Kari	talousjohtaja	Lempäälä
Väätäinen Eero	kaupunginjohtaja	Nokia

Nurminen Päivi	seutujohtaja	esittelijä, TKS
Pohjonen Juhani	seutusihteer	sihteer, TKS

Kutsutut:

Lyly Lauri	seutuhallituksen puheenjohtaja	Tampere
Piippo Tero	projektipäällikkö	TKS/MAL-verkosto, 52 §
Kosonen Kati-Jasmin	erikoissuunnittelija	TKS/MAL-verkosto, 52 §
Lippo Antti	kehittämispäällikkö	TKS, 53-54 §

KÄSITELTÄVÄT ASIAT

51 § AVAUS JA EDELLISEN KOKOUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO	3
52 § MAL-VERKOSTON ESITTELY JA TILANNEKATSAUS.....	4
53 § HIILINEUTRAALI JA SOPEUTUVA TAMPEREEN KAUPUNKISEUTU, TILANNEKATSAUS	7
54 § TAMPEREEN KAUPUNKISEUDUN DIGITAALINEN KANSALAISPANEELI	9
55 § KOKOUKSEN 23.4. OHJELMOINTI JA SEURAAVAT KOKOUKSET	11
56 § TIEDOKSIANNETTAVAT ASIAT	12
57 § KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN.....	12

51 § AVAUS JA EDELLISEN KOKOUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

8.15-8.20

Muistio 26.3.2021, liitteenä.

Asiat	Toimenpiteiden eteneminen	Vastuu
Oppivelvollisuuden laajentaminen ja seudullinen OVELA -työskentely	HYPÄ jatkaa kuntien tukemista oppivelvollisuuden laajenemisen hallituksessa.	Kunnat, TKS
Seutulautsin toimintasuunnitelma 2021	Työskentely jatkuu suunnitelman mukaisesti seutustrategiatyöhön kytkettynä. Kuntajohtajien osallistuminen suunnitellaan omana kokonaisuutenaan	TKS

Liitteet:

Muistio 26.3.2021

52 § MAL-VERKOSTON ESITTELY JA TILANNEKATSAUS

8.20-8.50 (30 min)

MAL-verkoston projektipäällikkö Tero Piippo

Kansallinen Maankäytön, Asumisen ja Liikenteen kehittämisverkosto eli MAL-verkosto on valtakunnallinen kehittämisverkosto, jonka toiminta perustuu valtion ja suurten kaupunkiseutujen kaupunkipolitiikkaan, seudullisen strategisen suunnittelun edistämiseen ja jäsenseutujen vertaisoppimiseen. Mukana vuonna 2021 on 18 kaupunkia tai kaupunkiseutua, liikenne- ja viestintäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, ympäristöministeriö sekä valtiovarainministeriö, Väylävirasto, Traficom, Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA), Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY) sekä Suomen Kuntaliitto.

Verkosto perustettiin vuonna 2010 osana TEM:in Koheesio- ja kilpailukykyohjelmaa. Perustamisen taustalla oli seututasoisen ja sektoreita yhdistävän suunnittelun kehittämisen tarve.

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä on toiminut koko verkoston olemassaolon ajan isäntäorganisaationa sekä yhtenä verkoston jäsenenä. Organisoinnin taustalla on Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä edistyksellinen MALPE-suunnittelu 2008 - 2010 ja ensimmäinen MAL-pilottisopimus valtion kanssa.

MAL-verkoston toimintaa ohjaa strategia ja sen pohjalta laaditut vuosittaiset toiminta- ja taloussuunnitelmat. Verkoston strategiset painotukset vuosina 2021-2022 ovat 1. elävät asemanseudut, 2. asuminen ja asuinympäristöt, 3. liikenne- ja kestävä liikkuminen sekä 4. ihmislähtöinen ja älykäs yhdyskuntasuunnittelu.

Verkostoa johtaa osapuolten joukosta nimetty ohjausryhmä, jonka tehtäviin kuuluu mm. päätökset rahoituksen suuntaamisesta ja hankkeiden valinnasta. Verkoston koordinaatioon kuuluu kaksi henkilöä; projektipäällikkö Tero Piippo ja erityisasiantuntija Kati-Jasmin Kosonen. MAL-verkoston budjetti vuonna 2021 on 190 000 euroa.

Verkoston toimintatapoja ovat kaupunkiseuduille sovitettut tukityöpajat ja sparraukset, asiantuntijaseminaarit, yhteistyöhankkeet ja yhteiset workshopit sekä aktiivinen viestintä. Myös ohjausryhmän kokoukset ovat verkoston tärkeä toimintamuoto.

Viimeisimpien toimintavuosien aikana MAL-verkoston mukanaolo eri tutkimuskonsortioissa on lisääntynyt ja tuottanut jäsenille tutkimusperustaista tietoa yhdyskuntasuunnittelun suunnittelun taustaksi ja tarpeisiin.

MAL-verkosto on osallistunut myös kaupunkipoliittiseen keskusteluun edistäen vuoropuhelua valtion, käytännön toimijoiden ja sidosryhmien välillä. Yhteiskeskusteluja on käyty mm. MRL uudistuksesta, Hiiletön liikenne -teemasta, EU:n kaupunkiagendasta, valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelmasta ja asuntopoliittinen ohjelmasta, MAL-sopimuksista ja niiden laajennukset sekä asemanseutujen kehittämistä.

MAL-verkoston toimintaa arvioidaan säännöllisesti. Vuonna 2020 toteutetun arvioinnin tulokset osoittivat jäsenorganisaatioiden olevan hyvin tyytyväisiä MAL-verkoston toimintaan. Tyytyväisyydestä kertoo myös jäsenten sitoutuminen sen rahoitukseen yli 10 vuoden ajan. MAL-verkoston toimintaan voi tutustua www.mal-verkosto.fi.

MAL-verkoston merkitys Tampereen kaupunkiseudulle

MAL-verkosto perustettiin Tampereen kaupunkiseudun ehdotuksesta levittämään täällä tehdyn MAL-suunnittelun hyviä kokemuksia ja tuomaan lisäresursseja Tampereen kaupunkiseudulle. Verkosto kasvoi nopeasti kansallisesti merkittäväksi toimijaksi.

MAL-verkoston isännöinnillä ja jäsenyydellä on ollut jatkuvaa lisäarvoa Tampereen kaupunkiseudulle. Verkoston kautta keskusteluyhteys valtion kumppaneihin on auki, mikä lisää mm. vaikutusmahdollisuuksia valmistelussa oleviin asioihin. Verkoston henkilöstö tarjoaa kansallisen tason lisäosaamista seututoimiston resursseihin ja seudun asiantuntijatyöryhmiin. Verkoston kautta on saatu myös kansainvälistä tilannekuvaa. Kuntayhtymä on ollut alusta alkaen jäsen ohjausryhmässä, ja on voinut vaikuttaa hankkeiden sisältöön. Useissa verkoston hankkeissa TKS on ollutkin pilottikohteena. Tämä on myös vaatinut seututoimiston asiantuntijoilta paneutumista ko. hankkeisiin.

Kaupunkiseudulla on hyödynnetty MAL-verkoston tuotoksia mm. asuntopoliittikkaa, asemanseutuja, paikkatiedon kehittämistä ja kuntarajayhteistyötä tutkivista hankkeista sekä maapolitiikkaa, yritysvoorovaikutusta, paikkatietoa sekä pohjoismaisia MAL-toimintamalleja tutkineista hankkeista. Verkoston alkuvuosina käsittelyssä oli mm. Tampereenseudun vyöhykkeet ja hajarakentamisen hallinta.

MAL-verkoston henkilöstön pysyvyys on ollut myös hyvää. Yli kymmenen vuotta toimineen verkoston koordinaatio on vaihtunut vain kerran.

Projektipäällikkö Tero Piippo selostaa asiaa kokouksessa.

Erikoissuunnittelija Kati-Jasmin Kosonen on kutsuttu kokoukseen.

Päätösehdotus. **Kuntajohtajakokous 9.4.2021**
Seutujohtaja Nurminen

merkitä asian tiedoksi.

Päätös. Päätösehdotus hyväksyttiin.

53 § HIILINEUTRAALI JA SOPEUTUVA TAMPEREEN KAUPUNKISEUTU, TILANNEKATSAUS
8.50-9.10 (30 min)

Kehittämispäällikkö Lippo

Seutuhallitus hyväksyi vuonna Hiilineutraali Tampereen seutu 2030 -tavoitteen ja sen toimeenpanemiseksi valmistellun tiekarttamallin vuosina 2018 ja 2019. Myös kaikki seudun kunnat ovat valtuustoissaan sitoutuneet hiilineutraalisuustavoitteeseen. Seututoimisto on tukenut tältä pohjalta jäsenkuntia ns. Hinku-tiekarttojen laadinnassa. Asiaa koordinoi seudullinen ilmastotyöryhmä.

Kuntien hiilineutraaliustiekarttojen (Hinku-tiekartat) laadinta käynnistyi viime vuonna. Alkuperäinen tavoite saada tiekartat valmiiksi ja hyväksytyksi vuoden 2020 aikana ei toteutunut kaikkien kuntien osalta pandemiasta ja muista tekijöistä johtuen. Huhtikuun alkuun mennessä 5/8 tiekarttaa on valmiina ja hyväksytty valtuustossa tai kunnanhallituksessa. Kuntien ilmoituksen mukaan loputkin tiekartat ovat valmiina ja hyväksytty huhtikuun aikana. Kuntien tiekarttoista muodostuu seudulle yhteensä noin 1000 toimenpiteen kokonaisuus, jolla rakennetaan polkua hiilineutraaliin seutuun vuoteen 2030 mennessä.

Seututoimisto on haastatellut kaikki seudun kunnat läpi maaliskuun aikana. Seurantakierroksella on kerätty kuntien kokemukset tiekartan laadinnasta ja suunnitelmat toimenpiteiden toimeenpanosta ja tiekartan edistymisen seurannasta. Keskeinen havainto on, että kuntien toimialojen osallistuminen alusta pitäen tiekarttaprosessiin on osaltaan jo jalkauttanut sellaisia toimenpiteitä, joissa on ennen kaikkea ollut kyse toimintatapojen muutoksista. Toimialojen osallistaminen mallit tosin ovat vaihdelleet kunnittain.

Kuntien johtamismallit toimeenpanon ja seurannan osalta vaihtelevat, osassa kuntia johtamismalli on vielä päättämättä. Kuntaliiton suositukseksi on kytkeä tiekartat osaksi kunnan normaalia talousarviojohtamista.

Kuntakierroksella lisäksi todettiin, että keskeisenä haasteena päästövähennystavoitteiden saavuttamiseksi nähdään seudun henkilöautopainotteinen kulkutapajakauma. Päästöjen vähentäminen tavoitteiden mukaisesti ei yksinkertaisesti ole mahdollista ilman joukkoliikenteen ja kävelyn ja pyöräilyn merkittävää osuuden lisäämistä seudun liikenteessä, yhdistettynä autojen käyttövoimien muuttumiseen päästöttömiksi.

Ensimmäinen seututasoinen toimenpiteiden edistymisen seuranta on mahdollista toteuttaa keväällä 2022. Tällöin kaikki kunnat raportoivat ensimmäistä kertaa toimenpiteiden edistymisestä, osana kunnan tilinpäätöstä tai osavuosikatsausta. Seudullisessa seurannassa voidaan täl-

löin myös raportoida päästökehitystarkastelu vuoden 2020 osalta, päätötietojen laskennan valmistuessa Suomen ympäristökeskuksen arvion mukaan touko-kesäkuussa 2022.

Kuntakohtaisen tiekarttatyön lisäksi ilmastotyöryhmä on yhteiskehittänyt seudullisen ilmastotiekartan teemaa ”Sopeutuva kaupunkiseutu”. Työhön on osallistunut laajasti sidosryhmiä, kuten Ilmatieteenlaitos, THL, Tampereen yliopisto, Pirkanmaan liitto ja Pirkanmaan ELY-keskus. Muuttuvan ilmaston vaikutuksia, kuten maansortumia, maanpinnan vajoamista ja sään ääri-ilmiöitä on tunnistettavissa jo nyt seudulla. Ilmastotyöryhmä on laatinut ilmastonmuutoksen vaikutuksista riskimatriisin ja alustavia toimialakohtaisia toimenpidesuosituksia. Lisäksi on tunnistettu tarve seudullisen nykytilakartoituksen toteuttamiseksi ja varautumis- ja sopeutumistarpeita taustoittavan seudullisen tietopaketin laatimiseksi. Nämä toteutetaan kesän jälkeen seututoimintoon palkattavan korkeakouluharjoittelijan resurssilla.

Kehittämispäällikkö Antti Lippo selostaa asiaa kokouksessa.

Asia käsitellään seutuhallituksessa.

Liite

- ajankohtaiskatsaus/PP-esitys

Kuntajohtajakokous 9.4.2021

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen

Kuntajohtajakokous päättää omalta osaltaan

merkitä tilannekatsauksen tiedoksi ja

käy ohjaavan keskustelun työskentelyn jatkamiseksi.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

54 § TAMPEREEN KAUPUNKISEUDUN DIGITAALINEN KANSALAI SPANEELI

9.10-9.40 (30 min)

Kehittämispäällikkö Lippo

Seutu strategian yksi kärkiviesti tähtää asukkaita osallistavan toimintaympäristön rakentamiseen ja asukkaiden äänen hyödyntämiseen seudullisessa suunnittelussa. Tätä voidaan toteuttaa mm. kansalaisraadilla avulla.

Valtiovarainministeriö on myöntänyt noin 200 000 euron rahoituksen Tampereen kaupungille ja Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymälle kansalaisosallisuutta edistävän digitaalisen kansalaispaneelin rakentamiseksi ja pilotoimiseksi. Kesään 2022 asti kestävässä hankkeessa kehitetään digitaalista vuorovaikutusta (esim. verkkovälitteinen puhuttu dialogi, moderoitu kirjallinen keskustelu, verkkokyselyt) hyödyntävä tekninen alusta ja osallistetaan seudun asukkaita kansalaiskeskusteluun seudullisista sekä kuntien omista aiheista. Hankkeessa myös koulutetaan seudun kuntiin Erätauko-dialogi-menetelmää hyödyntäviä keskustelumoderaattoreita, jotka osaltaan voivat jatkaa kuntakohtaisia kansalaiskeskusteluja myös hankkeen jälkeen.

Ensimmäiset kansalaiskeskustelut käydään kahdessa osassa syksyn 2021 aikana:

- Seututoimiston moderoidut keskustelut elo-syyskuussa (pienempi testiryhmä asukkaita)
- Laaja seututasoinen keskustelu loka-marraskuussa (kaikista seudun kunnista asukkaita ja moderaattoreita)

Syksyn 2021 keskustelut ovat tärkeä avaus kaupunkiseudun kehittämistyön tueksi. Onnistuminen vaikuttaa seututasoisen kansalaiskeskustelun jatkumiseen kokeilun jälkeen. Nyt ajankohtaista on keskusteluteeman valinta. Aiheen tulee olla yhteinen kaupunkiseudun kunnille, innostaa asukkaita osallistumaan keskusteluun ja kuntien henkilöstöä moderoimaan keskusteluita. Teeman tulee olla myös ajankohtainen ja hyödyllinen seudullisen ja kuntien oman päätöksenteon näkökulmasta.

Ensimmäisen keskustelun aiheena voi olla esim. "keskustat ja pysäköinti" MAL-sopimuksen toimeenpanoon liittyen. Vaihtoehtona on kytkeä kansalaispaneeli pohtimaan kaupunkiseudun tulevaisuutta laajemmin esim. "tulevaisuuden kaupunkiseutu"-strategian päivittämiseen. Myös "hiilineutraalisuus" tai asukkaiden "hyvinvoinnin tai rajoittumisen arkiliikunnan edistäminen" kuntien ja kaupunkiseudun toiminnot ovat mahdollisia keskusteluteemoja. Keskusteltava teema tulee päättää huhtikuun aikana, jotta korkeakouluharjoittelija voi käynnistää valmistelutyön toukokuun alussa.

Vuoden 2022 aikana kansalaispaneelialusta skaalataan seudun kuntien omaan käyttöön ja kunnille tarjoutuu mahdollisuus hyödyntää sitä osallisuuskanavana haluamissaan aiheissa.

Kehittämispäällikkö Antti Lippo selostaa asiaa kokouksessa.

Asia käsitellään seutuhallituksessa.

Kuntajohtajakokous 9.4.2021

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen

Kuntajohtajakokous päättää omalta osaltaan

merkitä asian tiedoksi ja

käy ohjaavan keskustelun asian jatkovalmistelusta.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

55 § KOKOUKSEN 23.4. OHJELMOINTI JA SEURAAVAT KOKOUKSET

9.40 - 10.15

Kokoukset perjantaisin klo 8.15-10.15.

Kuntajohtajakokous käy keskustelun seuraavan kokouksen tavoitteellisista teemoista ja valmistelun pääpiirteistä.

9.4.,

Hiilineutraali Tampereen seutu 2030, seuranta

Sopeutuva kaupunkiseutu

Seudullinen digitaalinen kansalaispaneeli

Kansallisen MAL-verkoston toiminnan esittely

23.4.,

MAL-seuranta

Lähijuna/lähtötietoselvitys

KÄPY-ohjelma loppuraportti

Seutuperehdytyksen suunnitelma

7.5, 21.5.,

Asukaskyselyn tulokset

LIITU2-raportti/seutuliike

Lähijunaskenaariot

TA-raami 2022

Syötteet strategian päivitykseen

Aspol-ohjelma, ehdotus lausunnoille

27.5. Yhteistyökeskustelu / Business Tampere

4.6., 18.6.,

MAL-hankkeiden ohjelmointi

Lähijunavisiot ja työskentelyn ohjaaminen

Seudullinen digitaalinen kansalaispaneeli

56 § TIEDOKSIANNETTAVAT ASIAT

9.40 - 10.15

Seutujohtajan ajankohtaiset infoasiat:

Edunvalvontaryhmä on tavannut ilmailualan selvitysmiehenä toimineen Kari Savolaisen Tampere-Pirkkala -lentokentän edunvalvonnan merkeissä 7.4.2021.

Kuntajohtajien info ja keskusteluasiat:

Tampereen kaupunki esittää suunnittelujohtaja Jukka Lindforsin nimeämistä seudun liikennejärjestelmätyöryhmän jäseneksi ja puheenjohtajaksi työryhmän loppukaudelle.

Työryhmien jäsenten kokonaisu päivitys tehdään syksyllä 2021 uuden seutuhallituksen päätöksellä.

Kuntajohtajilla ei ollut huomauttamista asiaan.

57 § KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN

10.15